

Praktické poznámky k řízení pozůstalostnímu.

V roce 1926 uveřejnil jsem v Soudcovských listech ve 3 sešitech praktické poznámky v řízení pozůstalostním v roce 1935 v čísle lednovém, strana 13—17 rovněž 3 případy obtížnějšího projednání pozůstalosti s příslušnými návrhy výpočtů, rozvrhu předlužených pozůstalosti.

Články ty byly určeny nikoliv pro výtečné teoretiky u velkých soudů, nýbrž pro praktické soudce výkoně a tedy i soudní komisaře u venkovských soudů, v předpokladu, že přece někomu z nich některý z těchto příkladů poslouží, když ve vzorcích úředních přichází pouze zcela jednoduchý případ iure crediti.

Nečekal jsem, že v nynějším shonu a spěchu životním bude věnována pozornost článkům, v nichž byly uloženy těžce nastrožené zkušenosti z posledních let, avšak mile byl jsem překvapen tím, že nejen někteří kolegové venkovští použili návrhů a výpočtů tam uvedených, nýbrž i notářský náměstek p. JUDr. Hanna důkladně přečetl lednový článek a svůj vlastní názor v pozdějším čísle S. L. projevil.

Padlo tedy zrnko na roli úrodnou. — Mnozí kolegové právníci mi dají za pravdu, že mezi nedodělky neprojednaných pozůstalostí figurují často případy předlužených pozůstalostí, kde jsou přihlášky celé řady věřitelů všech tříd konkursních, mimo útraty podstaty. Dědicové otálejí s přihláškami z opatrnosti, až jak se věc vyvine a lhůta sleduje lhůtu. Nakonec zřídí se kurátor, jenž navrhne konkurs. Tím odpadne sice práce v řízení pozůstalostním po dlouhé době (po skončeném konkursu), věc se v rejstříku D odškrtne pro nedostatek jmění. Avšak referent konkursní byl zbytečně prací zatížen, když pozůstalostní referent mohl při trochu obratnosti a trpělivosti věc vyřídit sám podle § 73 nesp. pat. (§§ 49—56 konk. ř., p. analog.), a kdy věřitelé pozůstalostní (později jako konkursní) čekají velmi dlouho na hubenou kvotu třetí třídy konkursních věřitelů.

Po 16 let jednal jsem podle této zásady a vyřídil celou řadu obtížných pozůstalostí předlužených, rekurs nikdy podán nebyl a všichni byli spokojeni s poměrně rychlým a účelným zakončením pozůstalosti. Mám sice celou řadu případů složitých a odlišných, avšak dovoluji si uvést stručně pouze jeden případ, který vzrostl v akt velmi objemný a který byl skončen za pomoci zručného a svědomitého správce pozůstalosti (práv. zástupce). V takovém případě jest hlavně potřeba rychle zachytit jmění (soudem či soudním komisařem—notářem) — přimět dědice k přihlášce dědické, či k návrhu podle § 118 nesp. pat., zříditi opatrovníkem pozůstalosti (§ 78 nesp. pat.) advokáta či notáře, k jeho návrhu provést řízení o svolání věřitelů (u soudu) jmění zrealisovati, když pak dědicové se definitivně nepřihlásí, provést rok rozvrhový (buď soud či notář), při němž je radno a účelno zjistiti do protokolu vyjádření účastníků, že nenavrhují ani zahájení vyrovnání, ani konkursu — nýbrž navrhují a svolují, aby byly upraveny útraty opatrovníka (advokáta či notáře realizátora) v pořadí podstaty, předem zaplacené (případně přiměřeným paušálem) a jmění rozděleno a přikázáno podle tříd konkursních (§§ 49—56 konk. ř., per analog.).

Záleží tu na obratnosti a zkušenosti soudce či notáře, aby tyto souhlasné návrhy byly docíleny, zejména, aby pohledávky byly uznány, po případě, aby na spornou pohledávku prozatím byla vyhrazena částka přiměřená a na vkladní list spořitelny do soudní úschovy uložena, aby se tím ostatní řízení nezdržovalo.

Dobře jest zjistiti do protokolu, že věřitelé souhlasí, aby jednotlivé pohledávky při výpočtu kvoty (redukci) byly vzaty do počtu cifrou na 10 zaokrouhlenou, což výpočet logaritmický značně zrychlí a i usnadní.

Ustanovení § 73 nesp. pat. tomu nevádí. Dnes při změně poměrů valutárních konkurs „nepatrný“ sahá do 50.000 Kč (§ 169 konk. ř.) a v § 73 nesp. pat. mluví o pozůstalostech rovněž nepatrných. — Důležité jest zjistiti, nejsou-li zde pohledávky veřejných dávek, soc. pojištění (nemoc. pojišťoven, úrazovny, pensijního ústavu), hlavní podmínkou však jest, aby předcházel řízení konvokační řádně vyhlášená na soudní desce, úředním listu, po případě v místním krajském listu, neboť jen tak soud i dědic je kryt proti pozdějším žalobám, že byla porušena konkursní kvota pozůstalostní § 815 obč. zák.).

K námitce, co bude, jestliže některý účastník nesvolí při roku rozvrhovém k takové realizaci, jest ovšem odpověď na snadě, že dojde ke konkursu, avšak neměl jsem v praxi podobné námitky, hlavně proto, že každý věřitel raději vezme málo a ihned, nežli pozdě a nic.

Případ, o němž jde, je tento:

Na vesnici zemřel obchodník neprotokolovaný (§ 38 živn. ř.) bez posledního pořízení, zanechal nezletilého synka, zadlužený dům, řadu pohledávek povrchně zaznamenaných, mnoho dluhů obchodních. Byl proveden soupis a odhad jmění, a pozůstalost, ač předlužena, byla odevzdána tomuto nezletilému synu, do výše aktiv, avšak ježto v průběhu řízení pozůstalostního bylo zahájeno k návrhu řízení vyrovnací (soudní) kvota 60% věřiteli přijata a vyrovnání soudem vyrovnacím potvrzeno. Rodinný právní zástupce s nevšední obětavostí spravoval tuto pozůstalost, prodal dům, pohledávky inkasoval, vyplácel kvotu 60% věřitelům, avšak náhle zjistil, že se objevila řada věřitelů dosud neznámých, na které se vyrovnání také vztahuje a pro které nebylo dostatečné úhrady.

Podle obyčejné praxe by nezbylo než vyhlásiti konkurs na zbytek jmění realizovaného, avšak tento prostředek by uškodil zájmům nezletilého syna, a věřitelům by přirozeně neprospěl. V tomto stadiu (po vydané odevzdací listině) nelze již zahájit řízení konvokačního a proto rozhodl se soudce poručenský ve spise poručenském jmění zbylé rozdělit a přikázati způsobem uvedeným v S. L. v lednovém sešitě ročníku 1935.

Zástupce pozůstalosti (notář či advokát) ve zmíněném případě advokát, zjistil pečlivě zbývající podstatu, složil ji na úrok do soudní úschovy, zjistil obsáhlým šetřením všechny věřitele, buď vůbec nezaplacené neb částečně zaplacené. Pak byl ustanoven rozvrhový rok, k němuž předvolán poručník, finanční úřad a všichni věřitelé dosud nezaplacení. Při roku bylo šetřeno zásad shora naznačených, dohodou účastníků zajištěn souhlas k prisouzení paušální odměny 3000 Kč správcí podstaty za všechny úkony v zájmu věřitelů vykonané, sirotku vyhrazena částka 539 Kč z titulu núzné výživy v rámci podstaty pozůstalostní, načež zjištěny pohledávky věřitelů podle tříd konkursních, opatřeny jejich souhlasy, podle návrhu shora uvedeného a vydáno usnesení o rozdělení zbytku podstaty, z níž uhrazena podstata, pak třída I. a II. zcela, avšak na třetí třídu se dostalo 13.000 Kč mezi 13 věřitelů s kvotou 69'15%.

Rozvrhové usnesení.

V pozůstalosti po G. V. v, dne 17. VIII. 1926 bez posledního pořízení zemřelém, resp. v poručenské věci nezl. F. V., rozděluje se zbytek pozůstalostního jmění po provedeném řízení vyrovnacím a výslechu dědice i věřitelů, při roku dne 5. prosince 1932 konaném, takto:

Podstatu rozdělovanou

tvoří zbytek zrealizovaného jmění pozůstalostního ke dni 15. ledna 1933 (den zamýšlené výplaty) částka Kč 18.670'— I. Z toho se přikrazuje správcí podstaty:

1. panu JUDru A. M., advokátu v, jménem útrat a výloh spojených s realizací pozůstalosti, vyrovnáním, depurací prodaného domu, vymáhání pohledávek, s přípravnými pracemi k rozvrhu jmění, paušální odměna celkem 3000 Kč (vzhledem k objemu prací velmi mírná), avšak z hořejší sumy se neodečítá, poněvadž si ji předešle srazil z hrubé podstaty, což se poručensky schvaluje.
2. Nezletilému sirotku, synu G. V. přikazuje se z titulu núzné výživy částka Kč 539'—
zbývá tedy Kč 18.131'—

II. Těmto věřitelům přikazují se plně na jejich pohledávky spojené s léčením a pohřbem (I. třída konk. věřitelů):

1. MUDru A. B., lékaři v Kč 740
2. F. P., dělníku v " 780
3. F. Z., dělníku v " 50
4. J. C., cementáři v " 526
5. E. V. " 3035

Kč 5.131'—
takže zbývá k rozdělení mezi věřitele III. třídy konk. Kč 13.000'—

III. Z tohoto zbytku 13.000 Kč přikazují se těmto věřitelům poměrné částky a to:

1. pozůstalosti po na pohledávku 10.000 Kč poměrná částka Kč 6.915'26
2. firmě na pohledávku 468 Kč poměrná částka Kč 323'63

